संस्कृत

धर्मशास्त्र

अ. नं ३५

३२८ स्मृ : धर्म

तिथीनिर्णय

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(1)

श्रीगुरुगणेशाप्रसीद ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीवेदव्यासायनमः ॥ ॥ स्मृत्यर्थसारेहेमाद्रिमाधवंनिर्णयामृतं ॥ वीक्ष्यनिर्ण
यसिंधुंचस्मृतिदर्पणमादरात् ॥ १ ॥ निर्णयादर्पणंस्मार्तंमुक्ताहारंकरोम्यहं ॥ राघवोविदुषांप्रीत्यैतिथिनिर्णयमुत्तमं ॥ २ ॥
तत्रतिथिर्द्विधा ॥ शुद्धाविद्धाच ॥ तत्रशुद्धासंपूर्णत्वान्निर्णयानर्हा ॥ तिथ्यंतरदूषिताविद्धावेधस्तुसायंप्रातस्त्रि
मुहूर्तात्मकः ॥ प्रातःकेचित्त्रिमुहूर्तोयुक्तः ॥ तिथिविशेषवेधमुपवासादिनिरुक्तः ॥ यथानागोद्वादशनाडिभिर्दि
क् १० पंचदशाभिस्तथा ॥ भूतोष्टादशनाडीभिर्दूषयत्युत्तरांतिथिं ॥ स्वस्वकालेव्यापिनीतिथिर्ग्राह्या ॥ काल
मानेसांग्रंतापलब्धिर्वानियोरमवार्थयत्न ॥ [illegible] कावधेरत्रतत्रोपलक्ष्यंज्ञेयं ॥ एकभक्तेमध्याह्नव्यापिनीतिथीर्ग्रा
ह्या ॥ मध्याह्नश्चपंचधाविभक्तदिनतृतीयभागः ॥ उभयदिने [illegible] व्याप्तौचपूर्वैवेतिमाधवः ॥ नक्तव्रतेप्रदोषव्या
पिनीग्राह्या ॥ अस्तानंतरत्रिमुहूर्तप्रदोषः ॥ दिनद्वये [illegible] व्याप्तौपरा ॥ शुक्लप्रतिपदपराह्णव्यापिनीग्राह्या
नरात्रिसायाह्नव्यापिनीग्राह्येतिमाधवः ॥ कृष्ण [illegible] परा ॥ द्वितीयानुकृष्णापूर्वा ॥ शुक्लोत्तरेतिहेमाद्रिः ॥
तृतीयाभाद्रपदासितरिक्तासर्वापिपरैव ॥ गौरीव्रतेशुक्लामपिपूर्वा ॥ त्यक्तामुहूर्तमात्रापिपरैव ॥ चतुर्थ्यपिग
णेशव्रतातिरिक्तापरैव ॥ गणेशव्रतेतृतीयायुक्तमध्याह्नव्यापिनी ॥ उभयत्रमध्याह्नव्याप्तौतृतीयागुणसद्भावा
त्पूर्वैव ॥ माधवःपरेत्याह ॥ उभयत्रमध्याह्नव्याप्त्यभावेपिपूर्वा ॥ गौरीव्रतेपूर्वा ॥ पंचमीकृष्णापूर्वा ॥ शुक्लोत्तरेतिहेमा

(12)

दिः ॥ सर्वापि पूर्वैवेति माधवः ॥ नागविद्धेति परान्यथा पूर्वैवेति निर्णयसिंधुः षष्ठी स्कंदविद्धा नातिरिक्ता सर्वापि परैव स
प्तमि सर्वविद्धेति पूर्वैव ॥ अष्टमी कृष्णा पूर्वा ॥ शुक्लानराशिवशात्पुनसेव कृष्णापि परैव ॥ नवमी सर्वापि पूर्वैव ॥ दश
मी हेमाद्रिमते परा पूर्वा या कृष्णा पूर्वा शुक्लान्येति माधवः ॥ द्वि अपि नवमीयुतेति कमलाकरः ॥ अथ एकादश्या
न्येति निर्णयामृतः ॥ अथैकादशी साद्विविधा शुद्धा विद्धा च ॥ तत्र शुद्धा समन्युनाधिक्यभेदेन त्रिधा ॥ एताः
पुनर्द्वादश्युनसमत्वाधिक्यभेदात्प्रत्येकं त्रिविधाः ॥ एवं नव भेदाः ॥ विद्धाया अप्येवं ॥ एवमष्टादश भेदाः ॥ अ
त्र यद्यपि केचन भेदा ज्योतिःशास्त्रेन भवंत्येव यथा शुद्धाधिकन्युनद्वादशी तत्र दशमी ॥ ५५ एकादशी स
मा ७ धिका वा ५ अत्र षट्घटीवृद्धेरनेनैरमेव [illegible] नाडीत्वाय स्पासंभवाद्द्वादश्याः समत्वं न्यूनत्वं वा ज्योतिः
शास्त्रविरुद्धं ॥ तथापि पूर्वेषामनुरोधाद्यथास्थि[illegible]लिख्यंते ॥ शुद्धा समा द्वादशी समा १ शुद्धसमा द्वा
दश्युना २ शुद्धसमा द्वादश्यधिका ३ शुद्धन्यू[illegible]द्वादशी ४ शुद्धन्युनन्युनद्वादसी ५ शुद्धन्युन्याधिकद्वा
दशी ६ शुद्धाधिकसमद्वादशी ७ शुद्धाधिकन्युनद्वादशी ८ शुद्धाधिकाधिकद्वादशी ९ विद्धसमद्वादशी १०
विद्धसमन्युनद्वादशी ११ विद्धसमाधिकद्वादशी १२ विद्धन्युनसमद्वादशी १३ विद्धन्युनन्युनद्वादशी १४
विद्धन्युनाधिकद्वादशी १५ विद्धाधिकसमद्वादशी १६ विद्धाधिकन्युनद्वादशिका १७ विद्धाधिकाधिकद्वा

(2A)

दशमीति १८ तत्रोत्सवे वैष्णवनिर्णयः ॥ वैखानसाद्यागमदीक्षावान्वैष्णवः ॥ पारंपर्य्येण वैष्णवत्वं वा मन्यंतेति शिष्टाः ॥
तत्र सूर्योदयात्पूर्वं मुहूर्त्तद्वयाधिकैकादशी प्रवेशशुद्धा ॥ षट्पंचाशत् ५६ घटिकानंतरं कलयापि दशमीप्रवे
शविध्याविद्धा वैष्णवैस्त्याज्येवे ॥ शुध्धाभेदेषु तृतीयषष्टसप्ताष्टनवमपक्षेषु परैवोपोष्या ॥ अन्यत्र पूर्वैवेतिमा
धवः ॥ ॥ आर्थस्त्रौतस्मार्त्तोक्तक्रमवतांस्मार्त्तानां निर्णयः ॥ सूर्योदये दशमीसङ्गा वेविध्धान्यथा शुध्धा
शुध्धाभेदेषु शुध्धसमादिषट्पक्षेषु पूर्वैवोपोष्येति माधवनिर्णयामृतकमलाकरादिबहुमतं ॥ हेमाद्रिमतेतु तृ
तीयषट्पक्षयोः ॥ सर्वेषामुत्तरेति ॥ एतत्वैष्णव... निर्णयसिद्धास्य ॥ सप्तमाष्टमभेदयोर्गृहस्थैः ॥
सकामैश्च पूर्वा यतिवानप्रस्थविधवाभिरुत्तरा ... माद्रिः अष्टमभेदे विष्णुप्रीतिकामानामुपवासद्वयमा
ह ॥ नवमपक्षेतु सर्वेषां परैव ॥ दशमैकादशपक्षयोः गृहस्थैः पूर्वा यतिभिश्चोत्तरा ॥ द्वादशपक्षे सर्वेषां परैव ॥
त्रयोदशपक्षे माधवनिर्णयामृते सर्वेषां पूर्वा ॥ निर्णयसिंधौ मुमुक्षूणां पुत्रवतां च परान्येषां पूर्वेत्याह ॥ चतुर्द
शपक्षे पूर्वैव ॥ तत्रापि मुमुक्षूणां परान्येषां पूर्वेत्याहानिमदनरत्ने ॥ पंचदशपक्षे हेमाद्रिमाधवमते परा निर्णयामृ
तमदनरत्नयोः पूर्वामाहतुः ॥ षोडशपक्षे सर्वमतेन पूर्वा निर्णयामृतमते परा ॥ माधवस्तु पूर्वामाह ॥ सप्तदशपक्षे मो
क्षपापक्षयोर्विष्णुप्रीतिकामैर्यतिवचनस्थविधवाभिः परा ग्राह्या गृहस्थैः पूर्वा गृहस्थेनांनत्कामिनि निर्णयसि

(3)

धुः॥ अष्टाहे शिरसि सर्वेषां नतेरवे वेधसंदेहेऽन्यो निर्विध्धि प्रतिपन्नो वापरा ग्राह्येति केचित्॥ एते द्वेऽरुव परामिति निर्ण
यसिंधौ॥ एकादश्यां तु पित्रोः श्राध्धे तु कृत्वा पितृयज्ञशेषमाघ्रायैकादशीं कुर्यादिति॥ द्वादशी यदाल्पा तदा
माध्याह्निकं क्रियमाणं व्यस्य प्रातरेव पारयेत्॥ श्राध्धप्रदोषव्रतादौ जलेन पारणं कुर्यात्॥ द्वादश्याः प्रथमः पा
दो हरिवासरः सममतिक्रम्य पारणं कुर्यात् उक्तैकादशी॥ द्वादशी पक्षद्वयेपि सर्वमते पूर्वा त्रयोदशी सर्वमते
पूर्वा चतुर्दशी सिता पक्षद्वयेप्युपवासे परेति म[illegible]॥ शिवरात्रिव्रते तु प्रदोषनिशीथोभयव्याप्यानि
र्णयः साप्यपूर्वा निशीथाव्याप्तौ वा प्रदोषव्या[illegible]ः॥ बहुरात्रिव्यापिनीति हेमाद्रिः प्रदोषव्यापिनी
ति हेमाद्रिः निर्णयामृत॥ अमापूर्णे तु वादान[illegible]ीन्यथोपवासादौ परे ग्राह्ये॥ श्राध्धे तु मासाग्नि
केष्वधा विभक्तादिनस्य मध्यो भागोऽपराह्णः [illegible]ना ग्राह्य॥ अपराह्णव्यापिनी सर्वेषां मुख्या ति
थिः साम्ये वृध्धौ परा॥ तिथिक्षये पूर्वा॥ तिथिर्वै[illegible]ादिनद्वयेऽपराह्णस्पर्शे कुतुपकालव्यापिनी ग्राह्ये
ति माधवः॥ दिनद्वये कुतुपकालव्याप्तौ परा कुतुपस्तु पंचदशधा भक्तदिनाष्टमो भागः॥ यागकालस्तु पर्व
णश्चतुर्थो भागः प्रतिपदाद्यभागत्रयं च॥ तत्र मध्याह्नात्पूर्वं वा पर्वप्रतिपदोः संधौ तद्दहर्यागः॥ अत्रोह्ने
द्विधाभागः॥ मध्याह्नादूर्ध्वं संधौ परेह्नि यागः इति माधवः॥ हेमाद्रिमते परेहिदिने प्रतिपच्चतुर्थचरणे समाप्ति॥ २

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(3A)

द्विनियादिवृक्षयंगनास्तत्पूर्वेद्युर्यागः॥ अन्यथा परस्मिन्॥ चंद्रोदयदिने यागो निषिद्धः॥ अपराह्णसंधौ तु च
तुर्थचरणेपि कार्य इति माधवः॥ एतत्पौर्णमापरमिति निर्णयसिंधुः॥ संगवादूर्ध्वं मध्याह्नात्प्राग्यदा संधिः
सापि पौर्णमासी सद्यस्कालविधौ॥ अमायां विशेषः॥ प्रतिपदि सायं द्वितीयायास्त्रिमुहूर्तस्पर्शे चतुर्दश्यन्वाधा
नं वाजसनेयिनां संधिनेन्वाधानं परेद्युर्याग इति माधवः॥ नेति कमलाकरः॥ तैत्तिरियाणां चंद्रदर्शने यागः॥
एवं स्मार्तेपि स्थालीपाके अपि इपितृयज्ञस [illegible] नां यागदिनात्पूर्वदिने आश्वलायनानां शेषपर्व
णीस्वं इतिथौ पूर्वदिने केवलं पार्वणश्राद्धं परेद्युः [illegible] लीपाकं कृत्वा अपराह्णे पिंडपितृयज्ञः कार्य इति
दिक्॥ इत्यमावास्यायां॥ अथ विषदीतिथयो [illegible] चैत्रसितप्रतिपदुदयव्यापिनी ग्राह्या दिनद्वये
तद्व्याप्तावव्याप्तौ वा पूर्वैव चैत्रनवरात्रे त्रेतोद्वितीया [illegible] व॥ वत्सरादावपि पूर्वैवोदयगा ग्राह्या॥ नित्यात्रेते
लाभ्यंगः॥ शुक्लतृतीयायां गौरीव्रते मुहूर्तमात्रापि [illegible] व्याधिकायामेवं॥ इयं मन्वादिः॥ मन्वादयः सर्वाः सि
ताः पौर्वाह्णिकाः स्युः कृष्णा अपराह्णगा इति हेमाद्रिः॥ अत्र शुक्लनवमी रामनवमी यं मध्याह्नव्यापिनी ग्राह्या॥ दि
नद्वयेपि तत्सत्वे तदभावे वा पुनर्वसुयुक्तामपि पूर्वां त्यक्त्वा परैव ग्राह्या॥ चैत्रशुक्लचतुर्दशी कुलधर्मादमनार्चे
नादौ पूर्वैव सायाह्नव्यापिनी ग्राह्येति माधवः॥ रात्रीव्यापिनीत्यन्ये पूर्वस्मिन् त्रिमुहूर्तवेधाभावे परेति निर्णय

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(५)

सिंधुः ॥ चैत्रपौर्णिमा निर्णयसिंधौ मुहूर्त्ता चेत्परान्यथा पूर्वा ॥ ॥इति चैत्रः॥ ॥वैशाखशुक्लतृतीया पूर्वाह्ण
व्यापिनी ग्राह्या दिनद्वये तद्व्याप्तौ परैव ॥ गौरीव्रते मुहूर्त्तमात्रापि परा ॥ इयं युगादिः॥ माघे पंचदशे कृष्णा नभस्ये
च त्रयोदशी तृतीया माधवे शुक्ला नवम्युर्जे युगादयः एताः पूर्वाह्णव्यापिन्यो ग्राह्याः ॥ उदयव्यापिन्य इति स्मृत्यर्थ
सारः ॥ दिनद्वये तद्व्याप्तौ परैवेति हेमाद्रिः ॥ निर्णयामृत[illegible]दर्शे तु श्राद्धवत्पराह्णगा ग्राह्येत्याहुः ॥ अन्ये नेत्याहुः ॥
इयं परशुरामजयंति ॥ सा प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या दि[illegible]प्तौ परा ॥ वैशाखशुक्लचतुर्दशी नृसिंहजयंती इयं
प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या ॥ दिनद्वये तद्व्याप्तावेकदेशत[illegible]चपरा ॥ उभयदिनव्याप्तौ च परा ॥ इति वैशाख
ज्येष्ठी पौर्णिमा सावित्रीव्रते पूर्वविद्धा ग्राह्या ॥ अष्टा[illegible]मिता यदा चतुर्दशी तदा सावित्रीव्रतेपि परेति माध
वः ॥ कमलाकरस्तु पूर्वामाह ॥ ॥इति ज्येष्ठः ॥ ॥[illegible]शुक्लद्वादश्यामनुराधायोगरहितायां पारणं ॥ अ
परिहाय यागपूर्वा विंशतिनाड्यः स्थाज्याः ॥ [illegible]यनोत्सवः ॥ चातुर्मास्यव्रतारंभश्चैकादश्यां द्वाद
श्यां वा ॥ पौर्णिमा कोकिलाव्रते सायाह्णव्यापिनी ग्राह्या व्यासपूजायां मुहूर्त्तमात्रा चेत्परा ॥ ॥इत्याषाढः॥
श्रावणशुक्लचतुर्थ्यां विवाहिते कुमारकुमारीभिश्चैकविंशतिग्रंथिसूत्ररूपी गणेशः पूज्यः ॥ तत्र पूर्वमध्याह्न
व्याप्त्यभावे परान्यथा पूर्वा ॥ नागचतुर्थी मध्याह्नव्यापिन्येवोपोषणादौ ॥ दिनद्वये तद्व्याप्तावव्याप्तौ वा परैव ॥ पंचमी ना २

(5A)

गप्तुत्रांहोस्त्रिमुहूर्त्ताचेत्परान्यथापूर्वा ॥ श्रावणशुक्लचतुर्दशीपवित्रार्पणेकुलधर्महोसायंकालगारात्रिव्यापिनीवा
पूर्वैव ॥ अत्रैवश्रवणर्क्षेउपाकर्मतत्रधनिष्ठा:युतःश्रवणःउत्तराषाढायुक्तोनिषिद्धः ॥ पूर्वोत्तराषाढायोगेपरेद्युश्र
वणाभावेमुहूर्त्तमात्राभावेवाहस्तयुक्तपंचम्यांभाद्रेश्रवणर्क्षेवाकुर्यात् ॥ संक्रांतिग्रहणाधिमासास्तादिष्वपिविकल्पो
अनुष्ठेयाः ॥ एतत्रवोपनीतानामेव ॥ तैत्तिरीयाणां[illegible]व्यापिन्यांपौर्णिमायांकात्यायनानांदिनद्वयेपूर्वाह्ण
व्याप्तौएकदेशस्पर्शेवापूर्वेतिहेमाद्रिः ॥ निर्णय[illegible]द्वयेत्पात्परेत्याह ॥ ब्रह्मचारिणामभ्यंगोवृद्धिश्राद्धं
चप्रथमेकार्यमितिवृत्तिः ॥ अन्येषांयथाधिव[illegible]मुक्तं ॥ पवित्रारोपणादौपूर्वैवश्रावणीतिवाक्यात् ॥
अत्राभ्यंगोनित्यइतिरामकौतुके ॥ भद्रारहिता[illegible]रक्षाबंधनं ॥ अस्तमययोगिन्यांश्रवणाकर्म ॥ एवंउनि
थोशेषपर्वणि ॥ श्रावणकृष्णचतुर्थीसंकष्टाख्या[illegible]द्रोदयव्यापिनी ॥ दिनद्वयेचंद्रोदयेमातृयोगात्पूर्वैवअ
भावेपिपूर्वेतिकेचित् ॥ माधवस्तुकर्मोपक्रमके[illegible]र्द्ध:परेत्याह ॥ जन्माष्टमीअर्धरात्रव्यापिनीग्राह्या ॥ द्वि
यामत्रीयायामसंधौनाडीद्वयंनिशीथः ॥ उभयेद्युर्निशीथयोगेतदभावेवापरा ॥ नसप्तमीदूषितारोहिणीयोगे
नियंजयंतीसाचतुर्थी ॥ पूर्वेद्युरेवनिशीथेष्टमीरोहिणीयुक्तापूर्वा ॥ परेवचेत्परा ॥ उभयेद्युरोहिणीयुतानिशीथे
चेत्परा ॥ पूर्वेद्युर्निशीथेष्टमीपरेरोहिणीचेन्माधवमतेपराहेमाद्रौपूर्वा ॥ निर्णयामृतेतुउपवासद्वयमुक्तं ॥ पूर्वेद्यु

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(5)

निशीथे रोहिणीपरेद्युरष्टमी चेत्परा ॥ उभयदिने ष्टमीरोहिण्या निशीथास्पर्शे परा ॥ इयं बुधसोमयोरतिप्रशस्ता
संपूर्णेति थ्यर्क्षछिद्रे नक्षत्रांते उत्सवांते वा पारणं ॥ यद्वा निशीथे नक्षत्रांते त्सवांते पवासः ॥ श्रावण्यमायां कुशग्रहणं ॥
इति श्रावणः ॥ ॥ भाद्रपदशुक्लतृतीया हरितालिकाव्रते मुहूर्तमात्रापि परैव ॥ अत्र शुक्लचतुर्थी वरदेयं मध्याह्नव्या
पिनी ग्राह्या दिनद्वये तद्व्याप्तौ पूर्वा ॥ दिनद्वयेन तद्व्याप्तौ माधवमते परा ॥ सिध्धिविनायकव्रतेपि तथा ॥ अत्र चंद्रदर्श
नमभिशापदं ॥ इयं पंचमी ऋषीव्रते मध्याह्नव्यापिनी ग्राह्या ॥ दिनद्वये तद्व्याप्तौ परेति हेमाद्रिः ॥ पूर्वेति माधवः ॥ गौत्रि
योगिनी ऋष्युदयगा ग्राह्येति रामकौतुके ॥ भाद्रशुक्लाष्टमी दूर्वाव्रते पूर्वा ॥ इयमेव ज्येष्ठर्क्षयोगे न पूर्वा परा वा दिन
द्वययोगे परा ॥ वार्षिकं ज्येष्ठाव्रतमष्टम्यां ॥ [illegible] त्ये संप्रदायः ॥ तत्रानुराधायामावाहनं ज्येष्ठायां पूजनं
मूले विसर्जनमिति शिष्टाः ॥ भानुवाशाष्टमीज्येष्ठा[illegible] प्रशस्ता ॥ भाद्रशुक्लद्वादश्यां श्रवणमध्यपादयोगे हरी
तीयां पारणं कार्यं ॥ एकादश्याः श्रवणयुतद्वादश्या[illegible]तीव कृष्णं गरुकेयोग इति हेमाद्रिः ॥ श्रवणस्यैकादशीद्वा
दश्योर्योग एवमन्यथैते निर्णयामृत ॥ निशीथानंतर मुहूर्तद्वयाविधिककामात्रमपि विद्धर्क्षे भवति तदा पूर्वैव
दद्वयव्याप्तिने श्रवणद्वादशीति स्मृत्यर्थसारः ॥ दिनद्वययोगे पूर्वा ॥ यत्रैकादश्यामिव ॥ श्रवणेन द्वादश्यां तदा पूर्वैव
यद्वा द्वादश्येव क्षयुता तदापि परा ॥ किंच नोपवासद्वयमाहुः ॥ हेमाद्रिस्तु एकादशीं त्यक्त्वा द्वादश्येवोपोष्येत्याह ॥ भा ४

(5A)

इशुक्लचतुर्दशी आनंतव्रते त्रिमुहूर्तोदयिकी ग्राह्येति माधवः ॥ घटीमात्रापीति निर्णयामृतः ॥ दिनद्वये तथात्वे पूर्वो
क्तेति भाद्रपदः ॥ ॥ आश्विनशुक्लप्रतिपन्मातामहश्राद्धे अपराह्णव्यापिन्येव ग्राह्या संगवव्यापिनि मूले
मयूखकारः ॥ एतत्सपितृकेणापिंडरहितं कार्यं ॥ अत्रैव नवरात्रारंभः ॥ तत्रोद्वि मुहूर्ता मुहूर्तमात्रापि परे प्रतिपत् ॥ अ
मायोगो निषिद्धः ॥ उभयेद्युरुदयव्याप्तौ पूर्वा ॥ परदिने प्रतिपदोऽल्पत्वे नासत्त्वे वा मायुक्तापि ग्राह्या ॥ कलशस्थापनेऽत्र ष्ठायां प्र
तिपद्ग्राह्याः षोडशनाड्यः श्रित्राचैधृती च वर्ज्ये ॥ अ[illegible]धात्री त्याज्यौ ॥ सर्वदोषापि द्वितीयायुक्ता
क्ता ॥ रात्रौ कलशारोपणं न विधेयं ॥ उद्गमार [illegible] र्ये ॥ अनारंभे पूजाद्यन्येन कारयेत् ॥ अपूर्वारंभस्तु
न ॥ अत्र शुक्लपंचमी ललितात्रते पूर्वविद्धा रात्रिव्या[illegible] माधवनिर्णयामृतोऽनुसारमान्यनिर्णये चतुर्थीयु
ता मध्याह्नव्यापिनी ग्राह्येत्युक्तं ॥ आश्विनशुक्लपक्षे मूल[illegible] पुस्तकपूजनं श्रवणाद्ये विसर्जनं ॥ नवरात्राशक्तौ सप्त
म्यादि त्रिरात्रं वा कार्यं ॥ उपवासाशक्तौ नक्तं भक्तं [illegible] सप्तमीषष्ठीयुता पूर्वेव ॥ आश्विनशुक्लाष्टमी घटी
मात्रापि ग्राह्या ॥ कलामात्रापि सप्तमीविद्धा त्याज्या ॥ परदिने अष्टम्यभावे सप्तमीयुता ग्राह्या ॥ नवमी पूर्वा
सायं त्रिमुहूर्ता वेधाभावे प्रजनं बलिदानं च परा ॥ होमस्तु संधौ नवम्यां वा ॥ पारणे नवम्यामिति निर्णयदीपः ॥ द
शम्यामिति हेमाद्रिः [illegible] ॥ पारणाहे मृतस्नानकादि प्राप्तौ होमादि ब्राह्मणद्वारा कारयित्वा पारणं कुर्यात् ॥

Joint project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(6)

सूतके ते ब्राह्मणभोजनदक्षिणादानादि कार्यं ॥ संविधवाभिस्त्रीभिरपि रजोदर्शनमध्ये पारणं कार्यमेव ॥ वि
जयादशमी प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या ॥ दिनद्वये तद्व्याप्तौ परा ॥ दिनद्वये ऽपराह्णव्याप्तित्वे पूर्वा ॥ परदिने पराह्णस्य
र्शे परैव ॥ आश्विनपौर्णमास्यामाश्वयुजीकर्मशेषं पर्वणि कार्यं ॥ अत्र पूर्वाह्णव्यापिनी ग्राह्या कोजागरीमहोत्स
वे परैव ॥ आश्विनकृष्णद्वादशी गोवत्सपूजायां प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या दिनद्वययोगे पूर्वा ॥ आश्विनकृष्णचतुर्दशी
नरकाख्या उदयमंत्र्यंगे चंद्रोदयव्यापिनी ग्राह्या ॥ दिनद्वये चंद्रोदये तदभावे वारुणोदयगा ॥ दिनद्वये यरुणोदया
भावे चतुर्दशी द्वासंपूर्वविद्धा ॥ प्रवेशयत्रयोदशीमध्ये एवाभ्यंगं कुर्यादिति दिवोदासः ॥ अत्र जीवत्पितृकेणापि यमभी
ष्मतर्पणं कार्यं ॥ न च सव्येनापसव्येन वा ॥ आश्विनामावास्यायामपि प्रातरभ्यंगं कुर्यात् ॥ ॥ इति आश्वीन
कार्तिकशुक्लप्रतिपद्बलिपूजनं पूर्वविद्धा ग्राह्या ॥ [illegible]दो मायाद्व्यापिनी दिनद्वये तत्सत्वे परा दिनद्वयाभा
वे पूर्वा ॥ चंद्रोदयनिषेधात् द्विनगानग्राह्या ॥ [illegible]मगके मालिके तु घटिमात्रा यामपि द्वितीयायुक्ता
या ग्राह्या ॥ मुहूर्तमात्रा यद्यमयुक्ता निषिधा प्रतिपद्दिनित्यः मेलाभ्यंगः ॥ घृतनीराजनं च कार्यं ॥ कार्तिकशुक्लद्विती
या भ्रातृद्वितीया सा प्रतिपद्युता ग्राह्येति निर्णयामृतः ॥ मध्याह्नेगेनिहेमाद्रिः ॥ उभयदिने मध्याह्नव्यापित्वे तद
भावे वा पराह्णव्यापिनीति रामकौतुके मयूखकारौ ॥ अस्यां भगिनीगेहे नडम्ने नेव भोक्तव्यं ॥ भगिन्यभावे मातृ

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(6A)

ध्येवा कल्पितभगिनीहिमोनेति ॥ कार्तिकशुक्ले का दशीमारभ्य भीष्मपंचकं कुर्यात् ॥ अत्रैव द्वादश्यां रेवत्यंतचर
णयोगरहितायां पारणं कार्यं ॥ अत्रैव मायं देवोत्थापनं महोत्सवः ॥ शुक्लचतुर्दशी वैकुंठाख्या सा निशीथव्यापि
नी ग्राह्या ॥ दिनद्वये निशीथव्याप्तौ प्रदोषनिशीथोभययुव्यापिन्येव ग्राह्या ॥ अत्रैव कार्तिकव्रतोद्यापने पौर्णमास्यां
मिथुनब्राह्मणभोजनमहादाननादि कार्यं ॥ पौर्णमा त्रिमुहूर्ता वेसा याङ्कव्यापिनी ग्राह्या ॥ अत्रैव वृद्धाष्टमी कालाष्
मीयं बहुरात्रिव्यापिनी दिनद्वये शतो न व्याप्तौ न रा ॥ [illegible] कार्तिकः ॥ ॥ मार्गशुक्लपंचमी नागपूजने त्रिमु
हूर्ता चेत्परान्यथा पूर्वा ॥ अत्रैव शुक्लषष्ठी चंपकास्क[illegible]सितनिष्ठाना नारविवासरयोगे न प्रवोपरा वा ॥ पौर्णमास्यां प्र
त्यवरोहणं श्रवणकर्मवत् ॥ ॥ इति मार्गशीर्षः ॥ ॥ पौषी पौर्णिमा त्रिमुहूर्ता चेत्परा अन्यथा कृष्णधर्मी हीपूर्वै
व ॥ ॥ इति पौषः ॥ ॥ माघशुक्ला रथसप्तमी स्यमरु[illegible]दयगा दिनद्वये तत्सत्वे तदभावे वा पूर्वैव ॥ अत्रैवाष्टम्यां भीष्म
तर्पणं ॥ जीवत्पितृकेन सव्येनवापसव्येन वा कार्यं ॥ त्र[illegible]कामः श्राद्धं कुर्यात् ॥ माघकृष्णचतुर्दशी सिवरात्रिस्त
त्र प्रदोषव्यापित्वे निशीथव्यापित्वे च प्रयोजकं ॥ निशीथा[illegible]तीय तृतीयामसंधो द्विनाडीमितः ॥ अस्तानंतरं त्रिमु
हूर्ताः प्रदोषः पूर्वेद्युरेवोभयव्याप्तौ पूर्वेद्युरुभयदिने निशीथव्याप्तौ पूर्वैति हेमाद्रिः ॥ माधवस्तु नैवं ॥ परेद्युः प्रदोषनि
शीथोभयव्याप्तौ लाभात्परैवाह निर्णयामृतादयोप्येवं ॥ परेद्युः रर्धरात्रे व देशव्याप्तौ पूर्वेद्युः संपूर्णव्याप्तौ पूर्वे न
व ॥ पूर्वेद्यु निशीथव्याप्तौ परेद्युः प्रदोषव्याप्तौ पूर्वैव ॥ परैति निर्णयामृतः ॥ यदा पूर्वेद्युर्निशीथानंतरं प्रवृत्ता परेद्युरर्वाक् [illegible]

(७२)

निवृत्ता न दा प्रदोषव्यापित्वात्परा ॥ दिनद्वये प्रदोषव्याप्त्यभावे प्रदोषव्यापित्वे च पूर्वा ॥ निर्णयामृतः परेत्याह ॥ पारणं तु च
तुर्दशीमध्य एव ॥ ॥ इति माघः ॥ ॥ फाल्गुनपौर्णिमा होलाकाप्रज्वलने सायाह्नव्यापिनी प्रदोषव्यापिनी वा पूर्वा ॥ दिनद्व
ये प्रदोषव्याप्तौ परा ॥ दिनद्वये तदभावे परेति निर्णयामृतः ॥ भद्रायाः संपूर्णत्वात् ॥ अन्ये तु भद्रामुखं त्यक्त्वा पूर्वेद्यु
रिति जगुः ॥ यदा सा पूर्णा रात्रौ भद्रारहिता ॥ काले न लभ्यते तदा मुखमात्रं त्यक्त्वा पुच्छे वा होलिका कार्येति सर्वनिब
धकाराः ॥ मुखं तु चतुर्थचरणस्य पूर्वाः पंचनाड्यः ॥ तृतीयपादस्यांत्यं च घटीत्रयं पुच्छं ॥ यदा तु रात्रौ सार्धप्रहरोत्तरं हो
लाकाकालस्तदा तद्दिने भुक्त्वा रात्रौ स्नात्वा होलिकां संपूज्य प्राशनं सु[illegible]वासिन्यादि भोजयेत् ॥ यदा पूर्वेद्युर्दिने भद्रा प्राप्तिरुत्तर
स्मिन् प्रदोषकाले ग्रहणं तत्कालमेव ग्रहस्नानं च [illegible]पयेत् ॥ वृद्धप्रतिपदि श्वपचं स्पृष्ट्वा स्नायात् ॥ हो
लाकाविभूतिं वंदेत् [illegible]येत् ॥ तद्दिने चूतकुसुमप्राशनं च [illegible] ॥ इति श्रीथोरोपनामकरघुनाथभट्टकृते स्मृति
सारोद्धारे विशेषतिथिनिर्णयः ॥ ॥ अथ ग्रहणनिर्णयः ॥ तत्र यस्मिन् यामे सूर्यचंद्रयोर्ग्रहणं तत्पूर्वं क्रमेण च
तुस्त्रिप्रहरमध्ये नाश्नीयात् ॥ ॥ बालवृद्धातुर[illegible]यामा[illegible]वेधः ॥ ग्रस्तोदये दिवा नाश्नीयात् ॥ इति माधवः ॥
ग्रस्तास्ते तु मुक्तिं दृष्ट्वाश्नीयात् ॥ सूर्यग्रस्तास्ते उपवासः ॥ पुत्रवतां तु ग्रहणप्रहरात्प्राक् प्रहरद्वयं हित्वा भुंजीत नोप
वास इति हेमाद्रिः ॥ पुत्रवानपि नाश्नीयादिति माधवः ॥ ग्रहणोपवासः पुण्यः ग्रस्यमाने स्नानं मध्ये होमः देवार्चना
दि मुच्यमाने दानं मुक्तौ स्नानं ॥ रजस्वलाप्युद्धृतवारिणा स्नायात् न तीर्थादाविति मिताक्षराकारः ॥ अत्र सप्तवृधि

(7A)

सूतकेऽपि श्राद्धादि कुर्यादिति निर्णयसिंधुः ॥ नादिने प्रत्याब्दिके अमान्ने नान्नेन च कुर्यात् ॥ ॥ सनिग्रहणनिर्णयः ॥
मेषसंक्रमे प्रागूर्ध्वं दश नाड्यः पुण्याः वृषे पूर्वाः १६ षोडश ॥ मिथुने पराः षोडश कर्के पूर्वास्त्रिंशत् ॥ सिंहे पूर्वाः षोडश
कन्यायां पराः षोडश ॥ तुले प्रागूर्ध्वं दश १० वृश्चिके पूर्वाः षोडश १६ धने पराः षोडश मकरे हेमाद्रिमते पराश्चत्वा
रिंशत् ॥ माधवमते विंशतिः २० कुंभे पूर्वाः षोडश १६ मीने पराः षोडश १६ सायंसंक्रांतौ यत्रोत्तरपुण्यकालस्तत्रता
वन्मिताः पूर्वमेव ॥ यत्र प्रागुक्तस्तत्रापि प्रातःसंक्रांतौ उदयानंतरमेव पुण्यकालः ॥ निशीथादर्वाक् चेत्तदा पूर्वदिनं पु
ण्यं ॥ अनंतरं चेत्परदिनं ॥ निशीथ एव चेद्दिनद्वयं [illegible] सूर्यस्यांत्यपूर्वं ॥ कर्कमकरसंक्रांतिस्तु हेमाद्रिमा
धवौ ॥ पूर्वमेवाहुः ॥ रात्रौ प्रदोषे निशीथे वा [illegible] माधवमते द्वितीयदिने पुण्यं हेमाद्रिस्मृत्यर्थसारे तु निशी
थादर्वाक् चेत्तदा पूर्वदिने पंच नाड्यः ॥ ऊर्ध्वं चेत्तदा [illegible] पंच घट्य इत्याहतुः ॥ निशीथानंतरमुदयावधि कर्क
संक्रांतौ दिनांते पूर्वदिने पंच नाड्यः पुण्याः ॥ एतत्पुण्य[illegible]यथा स्नानार्थमिति केचन ॥ ॥ स्मृतिद
र्पणमाधवापरार्कक्षितिचंद्रोदयनिर्णयामृतादीन् कृत्नकादिमतेन च वीक्ष्य सम्यक् ॥ रघुनाथेन समुद्धृतोऽर्थ
सारः ॥ ॥ इति श्रीथित्ते उपनामक रघुनाथदैवज्ञसमुद्धृतः कालनिर्णयसारः समाप्तः ॥ ॥

Mandal, Dhule and

एकादशीनामानि ॥ मार्गशीर्षशुध अखंडा १ मोक्षदा २ सफला ३ पुत्रदायिनी ४ शट्टिका ५ जया ६ सजला ७ विजया ८
आमर्दकी ९ पापमोचनी १० कामदा ११ वरूथिनी १२ मोहनी ज्येष्टा १३ अर्कग्रहे कुरुक्षेत्रे मेरौ चोभयेनाप्सतां ॥ चंद्रका
...ष्टिपगृण्हीयानद्येकादशीके सरविः १ ॥

१	मार्ग	शु	अखंडा	१३	ज्ये	शुध	मोहनी
२	मा	व	मोक्षदा	१४	ज्ये	वद्य	अपरा
३	पु	शु	सफला	१५	आ	शुध	निर्जला
४	पु	व	पुत्रदानी	१६	आ	वद्य	योगीनी
५	माघ	शु	शट्टिका	१७	श्रा	शुध	शायनी
६	मा	व	जया	१८	श्रा	वद्य	कामदि
७	फा	शु	सजला	१९	भा	शु	पोत्रदा
८	फा	व	विजया	२०	भा	वद्य	अजा
९	चै	शु	आमर्दकी	२१	अ	शु	वामनी
१०	चै	व	पापमोच	२२	अ	वद्य	इंदिरा
११	वै	शु	कामदा	२३	का	शु	पापांकुशा
१२	वै	व	वरूथानी	२४	का	वद्य	प्रबोधि

७

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(8A)

बृहंन्नारदीये सूतउवाच तिथीनांनिर्णयंवक्ष्ये प्रायश्चित्तविधिंतथा॥ श्रृणुध्वं सर्वकर्माणांसिद्धि
र्येनप्रजायते॥१॥ श्रौतस्मार्तव्रतंदानंयच्चान्यत्कर्मवैदिकं॥ अनिर्णितासुतिथिषुनकिंचित्फलतिद्विजः॥२
एकादश्याष्टमीचैवपौर्णमासीचतुर्दशी॥ अमावास्यातृतीयाचउपवासव्रतादिषु॥३॥ परविद्धाः प्रश
स्तास्युर्नग्राह्याः पूर्वसंयुताः॥ नागविद्धातुयाषष्टीशिवविद्धातुसप्तमी॥४॥ दशम्येकादशीविद्धानैवो
पोष्याकदाचन॥ दर्शंचपौर्णमासीचसप्तमीपि[illegible]रे॥५॥ पूर्वविद्धाप्रकुर्वाणोनरकायोपपद्यते॥
कृष्णपक्षेपूर्वविद्धांत्वष्टमीचचतुर्दशी॥६॥ [illegible] चदादुकृष्णतृतीयांनवमीतथा॥ व्रतादीनांतुसर्वे
षांशुक्लपक्षेविशिष्यते॥७॥ अपराह्णातुपूर्व[illegible]ष्ठेश्रेष्ठतरोयनः॥ असंभवेव्रतादीनांयदीपूर्वा
ह्णीकीतिथि॥८॥ मुहूर्तद्वितयंग्राह्यंभवत्यनु[illegible]॥ प्रदोषव्यापिनीग्राह्यातिथिर्नक्तव्रतेसदा॥९॥
उपोषितेनतुनक्षत्रंयेनास्तंयातिभास्करः॥ [illegible] संयोगोविहितोव्रतकर्मणि॥१०॥ प्रदोषव्यापि
नीग्राह्याअन्यथाविततंभवेत्॥ अर्धरात्रादधायातुनक्षत्रव्यापिनीतिथिः॥११॥ सैवग्राह्यामुनिश्रेष्ठा
नक्षत्रविहितेव्रते॥ यद्यर्धरात्रयोव्याप्तंनक्षत्रंतुदिनद्वये॥१२॥ तत्पुण्यतिथिसंयुक्तंनक्षत्रंग्राह्यमुच्यते॥
अर्धरात्रद्वयस्यांतंनक्षत्रंचतिथिर्यदि॥१३॥ यतेपूर्वीप्रशस्तास्युः पुण्यकार्येतथोनरा॥ अर्धरात्रद्वयंव्या

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(९)

स्तातिथिनक्षत्रसंज्ञिता॥१४॥ह्रासवृद्धिविशून्या च श्राद्धा पूर्वा परा धमा॥ ज्येष्ठा सम्मिश्रिता मूलो रोहिणीव
ह्निसंयुता॥१५॥मैत्रेण संमिता ज्येष्ठा संतानादिविनाशिनी॥ नन्ता तिथयः पुण्याः कर्मानुष्ठानतो द्विजाः॥१६
रात्रिव्रतेषु सर्वेषु रात्रियोगो विशिष्यते॥ तिथिनक्षत्रयोगेन या पुण्या परिकीर्तिता॥१७॥ तस्यां तु यद्दानं कार्यं सैव
श्राद्धा विचक्षणैः॥ उदयव्यापिनी श्राद्धा श्रवणद्वादशीव्रते॥१८॥ स्नानदानजपादीनां कुर्वतामक्षयं फलं॥ अथ
कर्कटके ज्ञेयं दक्षिणायनकर्मणः॥१९॥ पूर्वेका घटिकास्त्रिंशत्पुण्यकालं विदुर्बुधाः॥ वृश्चिके चैव सिंहे च
कुंभे चैव तथैव हि॥२०॥ पूर्वमष्टमुहूर्तं तु श्राद्धं स्नानजपादिषु॥ तुलायां चैव मेषे च पूर्वतः परतस्तथा॥२१॥
ज्ञेया दश वै घटिका दत्तस्याक्षय्यकारकाः॥ कन्यायां मिथुने चैव मीने धनुषि वद्द्विजाः॥२२॥ घटिकाः षोडश ज्ञे
या परतः पुण्यदायकाः॥ अर्कं च संगमं प्राकुर्वत र[illegible]यणसं[illegible]ज्ञिकं॥२३॥ परा त्रिंशच्च घटिकाश्चत्वारिंशच्च पूर्व
तः॥ आदित्यशीतकिरणौ ग्रस्तावस्तंगतौ यदा॥२४॥ [illegible]तावभुंजीत विप्रेंद्राः परेद्युः शुद्धमंडलं॥ दृष्टचंद्रा
सिनीवाली नष्टचंद्रा कुहूः स्मृता॥२५॥ अमावास्या द्विधा प्रोक्ता विद्वद्भिर्धर्मलिप्सुभिः॥ सिनीवाली द्विजैः श्रा
द्धा साग्निकैः श्राद्धकर्मणि॥२६॥ कुहूः शूद्रैस्तथा स्त्रीभिरपि चाग्निधरैस्तथा॥ अपराह्णव्यापिन्यमाव
स्या तिथिर्यदि॥२७॥ क्षये पूर्वा तु कर्तव्या वृद्धौ कार्या तथोत्तरा॥ अमावास्या प्रतीता चेन्मध्याह्नात्परतो यदि॥२८॥

८

(9A)

भूतविद्धे निविख्याता सद्भिः शास्त्रविशारदैः ॥ अत्यन्तक्षयपक्षेतु परेद्युर्नो पराह्णगा ॥ २८ ॥ तत्र ग्राह्यासि
नीवाली सा यद्व्यापिनी तिथिः ॥ सिनीवाली परा ग्राह्या सर्वथा श्राद्धकर्मणि ॥ २९ ॥ तिथिमध्ये न दृश्येतु भूत
विद्धां परित्यजेत् ॥ ग्राह्या स्याद्दर्शपराह्णस्था कुहूः पैतृककर्मणि ॥ ३० ॥ तथार्वाचीन दृश्येतु संत्याज्या भूतसं
युता ॥ परेद्युर्विबुधश्रेष्ठाः कुहूर्ग्राह्याऽपराह्णगा ॥ ३१ ॥ मध्याह्नद्वितये प्राप्ता अमावास्या तिथिर्यदि ॥ तत्रै
छायाहि संग्राह्या सर्वा बाह्यपरान्यथा ॥ ३२ ॥ अमावास्या ॥ नच दर्शति सिनः संपूर्णपर्वणि ॥ प्रतिपद्दिवसे कुर्यादिने च
मुनिसत्तमाः ॥ ३४ ॥ पर्वणो यश्चतुर्थांशः आद्याः प्रतिपदस्त्रयः ॥ यागकालः स विज्ञेयः प्रातरुक्तो मनीषिभिः ॥ ३५
मध्याह्नद्वितये स्यातामामावास्या च पूर्णिमा ॥ पूर्वेद्युरेव विप्रेन्द्राः सद्यः कालो विधीयते ॥ ३६ ॥ पूर्वेद्युर्यदि परेद्युस्या
त्संगता तु परतो यदि ॥ सद्यः कालः परेद्युः स्यादेवं मन्वतिथिर्जितत् ॥ ३७ ॥ सर्वैरेकादशी ग्राह्या दशमीपरिवर्जि
ता दशमीसंयुता हंति पुण्यं जन्मत्रयार्जितं ॥ ३८ ॥ एकादशी कलामात्रा द्वादश्यां तु प्रतीयते ॥ द्वादशी च त्रयो
दश्यामस्ति चेत्सा परा स्मृता ॥ संपूर्णैकादशी यत्र द्वादश्यां तु प्रतीयते ॥ त्रयोदश्यां तु रात्र्यंते तस्मात्तत्र वक्ष्यामि
सुव्रताः ॥ ४० ॥ पूर्वा गृहस्थैः कार्यं तु उत्तरा यतिभिः स्मृता ॥ गृहस्था वृद्धिभिश्चैव नियतिमोक्षं मुनीश्वराः ॥ ४१ ॥
द्वादश्यां तु कलायां तु यल्लभ्येत तत्र पारणम् ॥ न द्रानीदशमीविद्धाप्युपोष्यैकादशी तिथिः ॥ ४२ ॥ शुक्ले वा यदि द्
वा कूलेन भवेदेकादशीद्वयं ॥ गृहस्थानां तु पूर्वैव कार्या यतीनामुत्तरा स्मृता ॥ ४३ ॥ द्वादश्यां वर्तते किंचिद्दशमीसं

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(10)

सुतायदि ॥ दिनक्षये द्वितीयेव सर्वैर्वा परिकीर्तिता ॥ ४४ ॥ विद्धाप्येकादशी ग्राह्या परतो द्वादशी यदि ॥ एकाद
शी द्वादशी च रात्रिशेषे त्रयोदशी ॥ ४५ ॥ द्वादशं द्वादशं हंति त्रयोदश्यां तु पारणं ॥ एकादशी कलामात्र विद्यते द्वा
दशी दिने ॥ द्वादशी च त्रयोदश्यां नास्ति वा विद्यते तथा ॥ विद्धापि एकादशी तत्र पूर्वा स्याद्दक्षिणी तथा ॥ ४७ ॥ यति
भ्य श्रोतरा ग्रान्या सर्वैर्हैव तथैव च ॥ संपूर्णैकादशी शुद्धा द्वादश्यां नास्ति किंचन ॥ द्वादशी च त्रयोदश्यां मस्ति
तत्र कथं भवेत् ॥ पूर्वा ग्रहस्थैः कार्या स्यादुत्तरा यतिभिर्मिथः ॥ ४९ ॥ उपोष्ये वह्नितीयेति केचिदाहुश्च भाक्ति
काः ॥ एकादशीयदा विद्धा द्वादश्यां न प्रतीयते ॥ ५० ॥ द्वादशी [illegible] त्रयोदश्यामस्ति तत्र कथं भवेत् ॥ उपोष्या द्वादशी
शुद्धा सर्वैरेव न संशयः ॥ ५१ ॥ केचिदाहुश्च पूर्वा [illegible] समं तु सं ॥ संक्रांतौ रविवारे च पाते ग्रहणयोस्त
था ॥ ५२ ॥ पारणे चोपवासे च न कुर्यात्पुत्रवान्गृही [illegible] तथा च दृष्ट्वा द्वादश्यामंदवारे च वैधृतौ ॥ ५३ ॥ पारणे चो
अर्केह्नि पूर्वरात्रे च चतुर्दश्यष्टमी दिवा ॥ एकादश्य [illegible] रात्रं भुक्त्वा चांद्रायणं चरेत् ॥ ५४ ॥ आदित्यग्रहणे
प्राप्ते पूर्वयामे चतुष्टये ॥ न कुर्याद्भोजनं विद्वान् [illegible] भोजनं ॥ ५५ ॥ चंद्रस्य ग्रहणे प्राप्ते पूर्वयामत्रये त
था ॥ नाद्याद्दैयदि भुंजीत सुरापानसमं स्मृतं ॥ ५६ ॥ आदित्यशीतकिरणौ ग्रहस्तावस्तंगतो यदा ॥ दृष्ट्वा स्ना
त्वा तु भुंजीत परेद्युः शुद्धमंडलं ॥ ५६ ॥ अस्याधानेष्टिमध्ये तु ग्रहणे चंद्रसूर्ययोः ॥ प्रायश्चित्तं मुनिश्रेष्ठः कथं कुर्व
न्ति याज्ञिकाः ॥ ५८ ॥ चंद्रोपरागे जुहुयाद्यजुषा सुसमाहितः ॥ आप्यायनस्य रूपा वै सोमस्तरति वेद्विजाः ॥ ५९ ॥
सूर्योपरागे जुहुयादुदुत्यं जातवेदसं ॥ आसन्नेवत्र यो मंत्रा वेदसम्यगुदाहृताः ॥ ६० ॥ एवं तिथिस्तु निश्चित्य स्मृतिमा

९

(10A)

र्गेण पंडितः॥ यः करोति व्रतादीनि तस्य स्यादक्षयं फलं॥ ६१॥ येदं प्राणिहितो धर्मो धर्मस्तुष्यति केशवं॥ तस्मात्ध
र्मपरायंानि तद्विष्णोः परमं पदं॥ ६२॥ ये धर्मा कर्तुमिंछंति ते वै विष्णुस्वरूपिणः॥ तस्मातांस्तु भवव्याधि कदा
चिनेव बाधते॥ ६३॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com